

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.637/2015/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Papp Gábor ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II. rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szikla Gergely ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 6.P.20.108/2015/21. számú ítélete ellen a felperesek részéről 24., az alperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi egyetemlegesen az I. és II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül az alperes részére 38 100 (Harmincnolcezer-egyszáz) forint összegű másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 108 800 (Száznolcezer-nyolcszáz) forint összegű fellebbezési illeték az állam terhén maradt.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek

I n d o k o l á s :

2008. augusztus 6-án az I. rendű felperes mint adós és az alapszabályból következő együttes cégjegyzési mód szerint két alperesi igazgatósági tag által aláírt, 2007. augusztus 3. napján kelt együttműködési megállapodás és 2008. augusztus 4. napján kelt egyedi meghatalmazás alapján az alperes mint hitelező képviselőjében eljáró **X Kft.** között gépkocsi vásárlásához 1 360 000 Ft összegben nyújtott, 106 hónap futamidő alatt törlesztendő, svájci frank alapú kölcsön tárgyában teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt „Hitelszerződés” elnevezésű kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződés 6. pontja az éves induló kamatlábat 14,42 %-ban, a 8. pontja a szerződéskötési díjat és a casco-mentesség díját 0 Ft-ban, míg az egyéb díjak és költségek, az árfolyam-különbözet mértékét az üzletszabályzat 17.3. pontjára utalással, továbbá a 9. pontja a teljes hiteldíj mutató induló mértékét 16,40 %-ban határozta meg. A 7. pont tartalmazta, hogy a deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztő részletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat, és ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A 12. pont szerint az I. rendű felperes a szerződés aláírásával elismerte, hogy az üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képező alperes neve pénzkölcsön nyújtására és pénzügyi lízingre vonatkozó üzletszabályzata" (a továbbiakban: üzletszabályzat) 17.3. pontja az aktuális hirdetményre utalással tartalmazta a hitelhez kapcsolódó egyéb díjakat és költségeket. A 21. pont értelmében a havi törlesztő részletek a hitelfolyósítás napjától 1 hónapos törlesztési

periódusonként esedékesek; az esedékesség napja minden naptári hónapban az a nap, amely számánál fogva megegyezik a hitelfolyósítás napjával, illetve amennyiben az adott hónapban nincs ilyen számú nap, úgy a hónap utolsó napja.

A kölcsönszerződésből eredő adósi tartozás megfizetéséért a II. rendű felperes a 2008. szeptember 26-i, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatával készfizető kezesi helytállási kötelezettséget vállalt.

A szerződés a per tárgyát érintően - az árfolyamrés rendezésére és az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötések rendezésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerinti módosításokkal - változatlan tartalommal hatályban van.

A felperesek a 2015. január 19. napján előterjesztett, majd a perben módosított keresetükben a képviselőten illetve alakiságon alapuló hibákra; az árfolyamkockázatról tájékoztatás elmaradására; a THM, kamat és költségek meghatározására vonatkozó jogszabályi előírások megsértésére; a havi törlesztő részletek esedékessége feltüntetésének a hiányára hivatkozva kérték elsődlegesen a szerződés teljes érvénytelenségének (semmisségének), másodlagosan a szerződés 6., 7., 8. és 9. pontjai részleges érvénytelenségének (semmisségének) a megállapítását, valamint annak jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását és az alperes kötelezését 393 773 Ft megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte; elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, másodlagosan érdemi védekezésében az érvénytelenségi okok hiányát állította.

Az elsőfokú bíróság 21. sorszámú ítéletével a felperesek keresetét elutasította, kötelezte az I. és II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen 15 napon belül az alperesnek 86 360 Ft összegű perköltséget, továbbá úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 81 600 Ft kereseti illetéket az állam viseli.

Az első fokú ítélet indokolása szerint a perbeli kölcsönszerződés a 2014. március 14. napjáig hatályos Ptk. (a továbbiakban: Ptk.) 685. §-ának e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek, egyben a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. számú mellékletének III.5. pontja szerinti fogyasztói kölcsönszerződésnek, míg a szerződés mellékletét képező üzletszabályzat a Ptk. 205/A. §-ának (1) bekezdése szerint általános szerződési feltételnek minősült.

Az elsőfokú bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy az üzletszabályzat a Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdése alapján a felek között létrejött szerződés részévé vált. Ezt bizonyította a szerződéskötési eljárásnál közreműködő **I. G.** és **J. I.** tanúk vallomása, akik ugyan a perbeli szerződés megkötésének körülményeit konkrétan rekonstruálni nem tudták, azonban úgy nyilatkoztak, hogy a hasonló szerződések megkötésekor és a perrel érintett időszakban elsődlegesen valamennyi ügyfél automatikusan kapott egy példányt az üzletszabályzatból; másodlagosan, ha ez valamely okból elmaradt volna, bizonyosan kapott egy példányt az az ügyfél, aki kért vagy érdeklődött az üzletszabályzat iránt. Ezt erősíti az alperes és a szerződéskötés körében a képviselőten eljáró gazdasági társaság között 2007. augusztus 3. napján létrejött együttműködési megállapodás, amely 6. pontja kifejezetten a képviselő kötelezettségévé tette az üzletszabályzat egy példányának átadását az ügyfelek részére. Ezt támasztja alá a felperesek személyes nyilatkozata, amely szerint a szerződéskötési eljárásban az alperes képviselőten eljáró személyek hivatkoztak az üzletszabályzat tényére és tartalmára. Az I. rendű felperes a szerződés aláírásával az üzletszabályzat megismerésére

elismerő nyilatkozatot is tett. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy a perben bizonyítást nyert, hogy az általános szerződési feltételek megismerését az alperes lehetővé tette, az I. rendű felperes pedig annak tartalmát elfogadta, így az üzletszabályzat a felek közötti szerződés részévé vált.

Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság az alperes által előterjesztett elévülési kifogást, mivel a 2014. évi XXXVIII. törvény 1. §-ának (1) bekezdése szerint a fogyasztói kölcsönszerződésnek minősülő perbeli hitelszerződés tekintetében a törvény 1. §-ának (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik. A perbeli kölcsönszerződés megszűnésére nem került sor, ezért a jogszabályi rendelkezések alapján az elévülési kifogás alaptalan.

Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság a felperesek alaki hibán alapuló semmisségi hivatkozását. Hangsúlyozta ebben a körben, hogy az alperes a Hpt. 6. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint pénzügyi vállalkozásnak minősült, ezért a kizárólag hitelintézetekre irányadó Hpt. 47. §-a szerinti szabályozás vele szemben nem alkalmazandó. A Hpt. 210. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 217. §-ának (1) bekezdése szerinti, a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés írásban a Ptk. 219. §-ának (1) bekezdése szerint képviselő útján való szerződéskötéssel megvalósult. 2007. augusztus 3. napján az alperes, valamint a **X Kft.** között írásba foglalt és mindkét társaság cégszerű aláírásával ellátott „Együttműködési megállapodás” szerint az alperes meghatalmazást adott a kft. részére arra, hogy nevében és helyette eljárva a szerződéseket aláírja, amennyiben erre meghatalmazásával feljogosítja. A 2008. augusztus 4. napján kiállított „Meghatalmazás” nevű és az alperes részéről cégszerű aláírással ellátott okiratban pedig az alperes egyedi meghatalmazást adott a kft. részére a perbeli szerződés megkötésére. Mindezekből következően a jogszabály által megkövetelt írásbeli alak megvalósult, amelyre figyelemmel a felperes ezen érvénytelenségi hivatkozása alaptalan volt.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási hibán alapuló semmisség körében az elsőfokú bíróság a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése, 205. §-ának (4) bekezdése, 209. §-ának (1) bekezdése, valamint a Hpt. 203. §-ának (6) és (7) bekezdései, továbbá a 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat és a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat felhívásával úgy találta, hogy az alperes a szerződésben foglalt 7. pont rendelkezésével tájékoztatási kötelezettségének teljes körűen eleget tett, lényegre törően és lényegi részében az átlagos fogyasztó számára is világosan és érthetően fogalmazott arra vonatkozóan, hogy úgy a felvett kölcsön visszafizetendő forint összege, mind ehhez igazodóan a havi törlesztő részletek összege a devizanem és a forint egymáshoz viszonyított árfolyamának alakulásától függően változhat, továbbá hogy ez az adós számára fokozott kockázatot jelent. Mindezek miatt a felperesi oldalt terhelte a bizonyítási teher azon tény tekintetében, hogy az írásbeli tájékoztatás mellett egyéb, az alperes felelősségi körébe eső forrásból kapott olyan nem megfelelő tartalmú és konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő tájékoztatást, amelyből alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. Bizonyítási kötelezettségüknek azonban a felperesek nem tudtak eleget tenni, tényállításukat a perben kihallgatott tanúk vallomása is cáfolta, ezért az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem megfelelő mivoltán alapuló tisztességtelenségre alapított felperesi érvénytelenségi hivatkozás alaptalan volt.

A THM, kamat és költségek meghatározására vonatkozó jogszabályi előírások megsértésére alapított felperesi hivatkozás tekintetében az elsőfokú bíróság a Hpt. 210. §-ának (2) bekezdésére, 212. §-ának (1) bekezdésére, 213. §-ának (1) bekezdésére, valamint a 41/1997. (III.5.) Kormányrendelet 12. §-ára és 5. számú mellékletére hivatkozással rögzítette, hogy a szerződés 6., 7. és 9. pontja, valamint a szerződés részévé vált üzletszabályzat „A pénzügyi szolgáltatások

ellenértéke" része a jogszabályi követelményeknek eleget tett, tényszerűen tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót, úgyszintén az éves, százalékban kifejezett ügyleti kamatot, feltünteti az egyéb költségeket és díjakat is. Mindezzel szemben a felperesek a perben olyan adatokat nem tártak fel, amelyek a vonatkozó jogszabályi követelmények megsértésére engednének következtetni. Önmagában az a felperesi hivatkozás, hogy a THM számítása azért lehet téves, mert a szerződésben feltüntetett mértéke nem egyezik meg az ügyfél által aláírt szerződésben feltüntetett ügyleti kamat mértékével amellet, hogy az ügyleti kamaton felül egyéb összecszerűen vagy százalékosan meghatározott költség vagy díj feltüntetésére nem került sor, nem helytálló, mivel a THM számítása a rendelet alapján lényegesen összetettebb annál, mintha a szerződésben feltüntetett kamat és költségelemek egyszerűen összeadásra kerülnének. Kifejezett felhívásra sem tudtak a felperesek megjelölni olyan költség- vagy díjelemet, amelyet bár szükségszerű lett volna, ám a THM számításánál az alperes nem vett figyelembe. Hangsúlyozta az első fokú ítélet azt is, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek a THM, kamat, költségek meghatározására vonatkozó rendelkezései a felperesek számára érdeksérelmet nem okoztak, a sérelmezett rendelkezések fizetési kötelezettségük teljesítését, mennyiségét hátrányosan nem befolyásolták. Ezzel együtt az árfolyamrésre vonatkozó szerződéses rendelkezés utóbb jogszabállyal történő módosítása az egyedi szerződésekben rögzített THM értéket egyébként is felülírta.

Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság a törlesztési időpontok meghatározásának hiányára történő felperesi hivatkozást. Kifejtette a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontjára hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés 12. pontja, valamint az üzletszabályzat 21. pontja a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően tartalmazza a havi törlesztő részletek esedékességi időpontját, ezért a kikötés hiányosságára alapított következmények iránti kérelem is alaptalan.

Mindezen felül az első fokú ítélet kifejtette, hogy bár a II. rendű felperest érintő kezesi szerződés érvénytelenségének a megállapítására irányuló keresetet a felperesek nem terjesztettek elő, tartalma szerint annak az érvénytelenségre is hivatkoztak a kölcsönszerződés érvénytelensége okán. Mivel azonban az elsőfokú bíróság a kezességvállalással érintett kölcsönszerződés érvénytelenségét nem állapította meg, ezért a kezesi szerződés érvénytelenségére vonatkozó hivatkozást is alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság elutasította a felperesnek a per tárgyalása a Pénzügyi Békéltető Testületnek a 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 21. §-a alapján az elszámolás felülvizsgálata tárgyában indult eljárása befejezéséig történő felfüggesztése iránti kérelmét azzal az indokkal, hogy a kereseti kérelmek nem tartoznak a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-ának tárgyi hatálya alá, az eljárás eredménye per érdemi elbírálásának nem előkérdése.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes felpereseket az alperest képviselő ügyvédnek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíj megfizetésére, továbbá a felperesek személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján állapította meg, hogy le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

Az első fokú ítélettel szemben mind a felperesek, mind az alperes fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek a fellebbezésükben kérték elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára kötelezését; másodlagosan az ítélet

megváltoztatását, a keresetüknek teljes egészében való helyt adást, az alperes első- és másodfokú perköltségükben marasztalását. A fellebbezésben előadták, hogy az eljárási szabályokkal ellentétesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor nem rendelkezett a per tárgyalása felfüggesztéséről a Pénzügyi Békéltető Testület - amelyet az első fokú ítélet meghozatalát követően bíróság a megszüntetett eljárás folytatására utasított - az elszámolás tárgyában folyamatban lévő eljárásának a befejezéséig. Érdemben tévesen foglalt állást úgy az elsőfokú bíróság, miszerint az alperes üzletszabályzata a felek között létrejött szerződés részévé vált. Éppen az ítéletben felhívott alperesi munkatárs tanúk nyilatkozata támasztja alá, hogy a Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdésében előírt kötelezettségének az alperes nem tett eleget. A tanúk maguk is azt közölték, hogy a perbeli szerződéssel kapcsolatban információval nem rendelkeznek, pusztán az a tény, hogy állításuk szerint az érintett időszakban hasonló szerződések kapcsán az általános szerződési feltételeket átadták, nem bizonyítja, hogy a perbeli szerződésben is így történt, ellenkezőleg maguk a tanúk is elismerték, hogy az üzletszabályzat csak akkor került átadásra, ha valamely fél kifejezetten kérte. Mindezekből következően az első fokú ítélet akkor lett volna helytálló, ha azt állapítja meg, hogy az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé. Helytelen az alaki hibán alapuló semmisséggel kapcsolatos első fokú ítéleti álláspont is. Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés megkötésének időpontjában az alperes képviselőjére önálló aláírási jogosultsággal senki nem rendelkezett. A kizárólag együttes képviseleti jogból következően az alperes kizárólag együttes képviseleti jogot ruházhatott volna át a meghatalmazottjára, a megbízási szerződést azonban a **X Kft.** részéről kizárólag egy személy írta alá, ezért a kölcsönszerződés is alaki hibában szenved. Helytelen volt a THM, kamat, költségek meghatározása tekintetében kifejtett első fokú ítéleti álláspont is. Az elsőfokú bíróság annak ellenére nem kötelezte az alperest a THM valódiságának a bizonyítására, hogy erre a felperesek konkrét indítványt terjesztettek elő, ezzel szemben tényként fogadta el az alperes ebben a körben tett állítását. A bizonyítatlanság következményeit az alperesnek kellett volna viselnie. Nem értett egyet azzal az állásponttal, hogy a törlesztési időpontok megfelelően meghatározásra kerültek volna, ezzel szemben egyrészt az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, tehát a szerződés nem tartalmazta a törlesztési időpontokat, másrészt a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontjából az következik, hogy magának a kölcsönszerződésnek kell a törlesztési időpontokat tartalmaznia, nem pedig a szerződés mellékleteit képező egyéb iratoknak. Az a meghatározás, amely a törlesztési időpontokat a hitel folyósításának napjától teszi függővé, nem megfelelő, mivel így az adós nem lehet tudatában annak, hogy az egyes részletek esedékessége milyen napra fog esni, így nincs abban a helyzetben, hogy ezt mérlegelve tudja a szerződést megkötni; ezzel szemben a törvényi feltételeknek a szerződés megkötésének a pillanatában kell fennállniuk.

Az alperes a fellebbezésében kérte az első fokú ítélet indokolásának a megváltoztatását akként, hogy a felperesek keresete azért alaptalan, mert a keresettel érvényesíteni kívánt joguk már elévült. Kifejtette, hogy ebben a részben az első fokú ítélet indokolása jogszabálysértő. A 2014. évi XXXVIII. törvény érvényes szerződések kapcsán alkalmazható, a felperesek azonban maguk semmisséget állítottak, ezért a törvény rendelkezéseire nem hivatkozhatnak. A törvény egyébként is kizárólag az egyoldalú kamatemelés és az árfolyamrész tisztességtelensége folytán érvényesített igény vonatkozásában alkalmazható, a perbeli követelés jogalapja azonban más. A kölcsönszerződést az I. rendű felperes és az alperes 2008. augusztus 6. napján kötötték, a felperesek keresetlevelüket 2015. január 19-én terjesztették elő, amelyben előadott követelés már elévült.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a felperesek fellebbezésével érintett részében kérte az első fokú ítélet helybenhagyását, a felpereseknek másodfokú perköltségében marasztalását. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az üzletszabályzat a kölcsönszerződés részévé vált. Az I. rendű felperes teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkozott, hogy az

üzletszabályzatot megismerte, átvette, és azt magára nézve kötelezőnek ismerte el. Nem akkor válik egy szerződés részévé az üzletszabályzat, amikor fizikailag átadásra kerül, hanem akkor, ha megismerhető, és a másik fél akár ráutaló magatartással elfogadja; megismerhető volt minden bankfiókban, az alperes internetes honlapján, és elérhető volt a gépjármű kereskedőnél. Rámutatott arra, hogy a kölcsönszerződés nem szenved alaki hibában, a Ptk. 219. §-ának (1) bekezdése értelmében meghatalmazás adásának bármilyen akaratnyilatkozat esetében, így banki hitel vagy kölcsönszerződés esetében is helye van. A kölcsönszerződés aláírása kapcsán nem szervezeti, hanem a Ptk. 222. §-a szerinti ügyleti képviselőről van szó; az együttes aláírási joggal felruházott alperesi munkavállalók nem a meghatalmazást aláíró két magánszemély szervezeti képviseleti jogát szerezték meg, hanem őket az alperes arra hatalmazta meg, hogy a nevében megkössék az általa jóváhagyott jogügyletet, amely megfelel a jogszabályi rendelkezéseknek. Kifejtette, hogy a THM értékének meghatározása a jogszabályoknak megfelelő volt. A Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének b) pontja kizárólag a THM százalékos mértéke feltüntetésének és a számítás során figyelembe nem vett költségek feltüntetésének kötelezettségét írja elő, amelyet a kölcsönszerződés vitán felül tartalmazott. A THM esetleges hibás vagy hiányos volta nem eredményezheti a szerződés semmisségét. Rámutatott arra, hogy a törlesztési időpont meghatározása nem olyan ismeretlen tényezőtől függ, amelyre az adósnak nincsen ráhatása, hanem a kölcsön folyósításra akkor kerül sor, amikor az adós az üzletszabályzat 19. pontjában foglalt kötelezettségeknek eleget tesz, így a felperestől függött, hogy a kölcsön folyósítása mikor történik, és ezért a törlesztési időpont meghatározása is a felperesi kötelezettségek teljesítésén múlt. A jogszabályok azt írják elő, hogy kiszámítható módon legyen meghatározva a törlesztési időpont, amelyre sor is került.

Az ítéletábra a fellebbezéseket a következők szerint nem találta alaposnak:

Az elsőfokú bíróság a kérelem és ellenkérelem keretei között a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékoknak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelési jogkörében a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel és az érdemi döntésével az ítéletábra egyetértett.

Nem sértette az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat azzal, hogy nem rendelkezett a per tárgyalásának a felfüggesztéséről az elszámolás tárgyában folyamatban lévő békéltető testületi eljárás befejezéséig. A 2014. évi XL. törvény 21. §-a alapján a Pénzügyi Békéltető Testület eljárása az árfolyamrészről és az egyoldalú szerződésmódosításból származó túlfizetés elszámolásának felülvizsgálata tárgyában indul, amely nem a kereseti kérelem tárgya, és a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-a rendelkezései ebből az okból tették kötelezővé a folyamatban lévő perek felfüggesztését, a felfüggesztésre pedig - mivel az eljárás eredményétől függetlenül bírálható el a kereset - előkérdés hiányában a Pp. 152. §-ának (1) és (2) bekezdései sem adnak törvényi lehetőséget.

Mivel az eredményes elévülési kifogásnak az a következménye, hogy a követelés bírósági úton nem érvényesíthető, a perbeli követelés nem ítéltető meg, hanem ebből az okból a kereset elutasításának van helye, az ítéletábra elsődlegesen azt vizsgálta, hogy helytálló volt-e az alperesnek az elévülési kifogás tekintetében kifejtett fellebbezési álláspontja.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 1. §-ának (6) bekezdését akként, hogy a kölcsönszerződés fennállása alatt a perben érvényesített követelések elévülése nem következett be.

Téves az az alperesi hivatkozás, hogy a törvény elévülést kizáró szabályai csak az érvényesnek tekintett szerződésekre alkalmazhatók, és ha a szerződő fél az érvénytelenség jogkövetkezményei iránt terjeszt elő igényt, úgy az igény elévülésére az általános szabályokat kellene figyelembe venni. Az elévülés az idő múlása következtében az önkéntes teljesítéstől függetlenül kizárja annak bíróság előtti eredményes érvényesíthetőségét, nincs azonban olyan konkrét jogszabályi rendelkezés, amelyből levezethető lenne, hogy az igény érvényesítése tekintetében meg kell különböztetni azokat a követeléseket, amelyeket a fél az általa érvényesnek tekintett szerződés alapján érvényesít, valamint azokat az igényeket, amelyeket az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeként támaszt. Az igény az alanyi jog kikényszeríthető állapota, függetlenül attól, hogy annak jogalapja érvénytelenség, szerződésszegés, hatálytalanság vagy bármi egyéb. Annak a megítélése, hogy a szerződés érvénytelen-e, egyébként is a bíróság feladata, a fél erre történő hivatkozása a törvény alkalmazhatóságát nem zárja ki.

A 2014. évi CCCVIII. törvény 1. §-ának (1), (1a) és (2) bekezdése a törvény hatályát a 2004. május 1. napja és a törvény hatályba lépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésekre - és nem szűkítő feltételekkel csak az egyoldalú kamatemelés és árfolyamrés tisztességtelensége folytán érvényesített követelésekre - nézve határozza meg, azzal az értelmezéssel, hogy a hitelkártyához vagy fizetési számlához kapcsolódó és az állami kamattámogatással nyújtott lakáscélú, forint alapú kölcsönszerződések kivételével ideérti a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapú vagy forint alapú, továbbá deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel- vagy kölcsönszerződést, pénzügyi lízingszerződést, ha annak részévé a törvény 3. §-ának (1) bekezdése vagy 4. §-ának (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel vált. Ezen fogyasztói kölcsönszerződések - amelyek közé az előző jogszabályi rendelkezésekből egyértelműen következően a perbeli kölcsönszerződés is tartozik - tekintetében rendelkezik az 1. §-a (6) bekezdésében úgy, hogy az alperesi hivatkozással szemben az egyoldalú kamatemelés és az árfolyamrés tisztességtelensége folytán érvényesített követelésekre nem szűkítően, hanem *általában* a szerződésből eredő követelések elévülésének a Ptk.-tól eltérő szabályát írja elő úgy, hogy a követelések elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik.

Mindezekből következően az alperes elévülési kifogása nem volt alapos, az ítélet indokolásának ebből az okból való megváltoztatása iránti fellebbezés nem vezethetett eredményre. Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az eredménytelen elévülési kifogásból következően a keresetet érdemben tárgyalta.

Az ítéletábra egészében osztotta az elsőfokú bíróságnak az üzletszabályzat a szerződés részévé válásával kapcsolatban kifejtett jogi álláspontját.

A polgári perrendtartás a szabad bizonyítási rendszeren alapul, amely nem csupán a bizonyítékok megválasztásában, a bizonyítási indítványok teljesítésében, hanem a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint a bizonyítékok értékelésében is jelentkezik. A bizonyítékok szabad mérlegelése során a bíróság állást foglal abban, hogy a felek tényállításait az általuk rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alátámasztották-e vagy sem, ennek során a felek által rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat egyenként és egymással összevetve is értékelni kell. A tényállás megállapításának korlátja a bíróság indokolási kötelezettsége, amely során számot kell adnia arról, hogy a bizonyítékok mennyiben támasztották alá vagy cáfolták a felek által előadott tényállításokat. A bíróság által megállapított tényállás akkor felel meg az eljárásjogi szabályoknak, ha az összhangban áll a periratokkal, okszerű és helyes következtetésekkel nyugszik, az alapvető logikai következtetés elvárásainak megfelel.

Az ítéltábla úgy találta, hogy az üzletszabályzat a szerződés részévé válásával kapcsolatban az elsőfokú bíróság a tényállást a fenti követelményeknek megfelelően állapította meg, a szerződéskötési eljárásnál közreműködő tanúk vallomása, a felperesek személyes nyilatkozata, valamint az I. rendű felperes által az üzletszabályzat megismerésére tett írásbeli nyilatkozata alapján okszerűen következtetett arra, hogy az alperes az általános szerződési feltételek megismerését lehetővé tette, az I. rendű felperes annak tartalmát elfogadta, ezáltal az üzletszabályzat a felek közötti szerződés részévé vált. A bizonyítékok értékelése nem volt iratellenes, nem állt ellentétben az alapvető logikai szabályokkal, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének teljes körűen eleget tett, a bizonyítékok felülmérlegelésére az ítéltábla okot nem talált.

Nem volt alapos a felpereseknek az együttes képviseleti jogosultságra tett hivatkozással a képviselő által megkötött szerződés alaki hibáira vonatkozó fellebbezése sem. Az anyagi jogszabályokkal nem áll összhangban a felperesek azon értelmezése, amely szerint az együttes cégjegyzési jogból következően az alperes a meghatalmazottjára kizárólag együttes képviseleti jogot ruházhatott volna át. Az az értelmezés, hogy az együttes cégjegyzési jogosultságot a cég nevében való szerződéskötés során a képviselőre is „át kell ruházni”, egyetlen konkrét jogszabályi rendelkezésből sem vezethető le. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 8. §-ának (1) és (2) bekezdésein alapuló, a cég írásbeli képviseletére, a cég nevében történő aláírásra való jogosultságra vonatkozó együttes cégjegyzési mód csak a cég szervezeti képviseletére vonatkozik, az ebből származtatott ügyleti képviseletre már nincs együttes jogosultságot előíró rendelkezés. A képviselet önálló vagy együttes módja a cég belső jogviszonyából eredő döntésekre tartozik, a cég nevében történő aláírásra jogosultság körében értékelendő, ugyanakkor az együttes cégjegyzés folytán szabályosan létrejött ügyletekből következő, a Ptk. 219. §-ának (1) bekezdése szerinti képviselő útján történő szerződéskötéseket már nem korlátozhatja. Jogszabályi tilalom hiányában nincs annak akadálya, hogy az együttes cégjegyzés szabályainak betartásával a cég képviselői szerződés megkötésére egyetlen személynek adjanak képviseleti jogot, amely *ügyleti* képviselő - a cég *szervezeti* képviselőinek együttes döntése alapján - már a szerződés megkötése során egyedül járhat el. Mivel a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor az alperes nevében nyilatkozatot tevő **X Kft.** képviseleti joga az együttes cégjegyzés szabályainak megfelelően létrejött szerződésen és egyedi meghatalmazáson alapult, a kölcsönszerződést a felek írásba foglalták, ezért az alakiságon és a képviseleti jog hiányosságán alapuló érvénytelenségi hivatkozás sem vezethetett eredményre.

A képviseleti jog eltérő értelmezése sem vezethetett volna a szerződés az alakiság megsértése miatti érvénytelenségének a megállapítására. A képviseleti jog hiánya a Ptk. 221. §-ának (1) bekezdése értelmében az álképviselő eljárását eredményezi, töretlen azonban a bírói gyakorlat annak a megítélésében, hogy ha a képviseleti jog hiányát a törvényes képviselő utólagos jóváhagyása orvosolja, az álképviselő által kötött szerződésre a bíróság nem alkalmazhatja az érvénytelenség jogkövetkezményeit (BH 2004.181). Ha a jóhiszemű álképviselő cselekményét utólag jóváhagyták, akkor az általa tett jognyilatkozat érvényessé válik, és ugyanaz a hatása, mintha a képviseleti jogkör fennállott volna. Az alperes a szerződéskötést követő magatartásából és nyilatkozataiból következően a felperesekkel kötött kölcsönszerződést magára nézve érvényesnek, kötelezőnek ismerte el, a kölcsönt folyósította a felperesek részére, tehát az esetlegesen a képviseleti jogkörben jelentkező hibák ellenére is úgy kellett volna értékelnie a magatartását, hogy a képviselők eljárását jóváhagyta, ezáltal a szerződést érvényesen létrejötté tette.

Alapítanul hivatkoztak a fellebbezésükben a felperesek a THM valódiságának bizonyítási terhére. A Hpt. a szerződéskötés időpontjában hatályos 213. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint kötelező

a szerződésben feltüntetni az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót, a hiteldíj mutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségeket, illetve ha azok pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. A kölcsönszerződés jogszabályba ütközése ebben a részben nem állapítható meg, mivel a szerződés tartalmazza a teljes hiteldíj mutató százalékban meghatározott mértékét, ezen felül pedig nem merült fel olyan, a jogszabályi rendelkezések betartása következtében a felperesek által bizonyítandó költség, amit az alperes a teljes hiteldíj mutató kiszámításánál nem vett figyelembe. Az utóbbi törvényi rendelkezések folytán az árfolyamrész és az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötések érvénytelenségére vonatkozó rendelkezések kivételével ezért a THM, kamat és költségek meghatározására az irányadó jogszabályi előírások kerültek sor, azok megsértésére alapított érvénytelenségi hivatkozás nem volt sikeres.

A törlesztő részletek meghatározásának hiányosságára alapított fellebbezési hivatkozásokat sem osztotta az ítélet tábla. Az üzletszabályzat az előzőekben kifejtettek szerint a kölcsönszerződés részévé vált, ezáltal a törlesztési időpontok meghatározására vonatkozó jogszabályi kötelezettségének az alperes eleget tett.

Az anyagi jogszabályok téves értelmezésével hivatkoztak arra a felperesek, hogy a törlesztési időpontokat nem a szerződés mellékletének, hanem magának a kölcsönszerződésnek kell tartalmaznia, és nem megfelelő az a meghatározás, amely a törlesztési időpontokat a hitel folyósításának napjától teszi függővé, hanem konkrét időpontokat kell megjelölni.

A felperesek a törlesztő részleteket folyamatosan szerződésszerűen teljesítették, tehát az esedékesség időpontjaival az alkalmazott szerződési feltételek alapján nyilvánvalóan tisztában voltak. Ezzel együtt a szerződés megkötésekor hatályos Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontja kifejezetten úgy rendelkezik, hogy semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat. A Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdése szabályozza, hogy az általános szerződési feltételek mikor válnak a szerződés részévé; a jogszabályi rendelkezések folytán „a szerződés részévé” válik kifejezésből is következően a törvényi rendelkezések alapján a szerződés kötelező tartalmi elemeit - külön erre vonatkozó előírás hiányában - akár az egyedi szerződésben, akár az annak elválaszthatatlan részét képező általános szerződési feltételekben is rendezni lehet. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat csak az egyedi szerződésben lehet feltüntetni. Az ítélet tábla álláspontja szerint a törlesztési időpont határozottnak tekinthető úgy is, ha az esedékességet a hitelező a kölcsönösszeg folyósításának időpontjához képest határozza meg, amely az adós törvényes érdekeit messzemenően figyelembe veszi, hiszen nyilvánvalóan visszafizetési kötelezettsége nem keletkezhet a kölcsön folyósítása előtt, és szerződési kötelezettsége tekintetében nem kerülhet hátrányosabb helyzetbe ahhoz képest, ha visszafizetési kötelezettségét ennél korábbi, a szerződéskötési időponttól számítják.

Mindezen felül az ítélet tábla teljes egészében egyetértett a felperesi fellebbezésben nem is támadott, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatással, valamint a kezési szerződés járulékos érvénytelenségével kapcsolatban kifejtett első fokú ítéleti állásponttal, azok jogi indokait megismételni nem szükséges.

Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, és annak a Pp. 254. §-a (3) bekezdése szerinti helyes indokainál fogva, helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alkalmazásával mind a felperesek, mind az alperes pervesztes lettek, azonban a felperesek fellebbezése az 1 360 000 Ft pertárgyértékű keresetük teljesítésére, míg az alperes fellebbezése az ítélet indokolására irányult, ezért a fellebbezett értékek összevetése alapján kötelezte az ítélőtábla egyetemlegesen az I. és II. rendű felpereseket az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján meghatározott összegű másodfokú ügyvédi munkadíj mint perköltség megfizetésére.

Az alperes az Itv. 48. §-a szerinti illetéket leróta, a fellebbezés eredménytelensége folytán az a terhén maradt, míg a felperesek személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti 108 800 Ft összegű fellebbezési illeték az állam terhén maradt.

A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

Debrecen, 2016. január 14.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő